

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NİN 'CİCERO ANI': 6 OCAK OLAYLARI VE 2024 BAŞKANLIK SEÇİMLERİ

C. Akça ATAÇ*
Ezgi ÇEKİÇ **

ÖZ

2020 seçimlerini kaybettiğini kabul etmeyen eski Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Donald Trump'ın yönlendirmesinin ardından protestocular tarafından 6 Ocak 2021 tarihinde gerçekleşen Kongre baskını, Amerikan siyasi tarihinin en büyük cumhuriyet krizlerinden biridir. Bu kriz, Amerikan 'kurucu babaları' tarafından çok okunduğu bilinen Cicero'nun gelecek nesilleri uyardığı türde bir rejim sorununun varlığına işaret etmektedir. Bu çalışma, 6 Ocak olaylarını Cicero'nun vurguladığı türde bir cumhuriyet krizi olarak anlamayı ve açıklamayı amaçlamaktadır. Bunu yaparken de ilk önce Cicero'nun cumhuriyeti ele aldığı bağlam ve ilkeler üzerinde durulacaktır. Daha sonra, Kongre baskını ile sonuçlanan olayların Amerikan cumhuriyeti ve demokrasisi için ne anlama geldiği, Cicerocu bir perspektiften ele alınacaktır. Son olarak, 2024 Amerikan başkanlık seçim atmosferinin 6 Ocak olaylarından ne derecede etkilenmiş olduğu tartışılacaktır. Bu araştırmanın sonucunda, popülist siyasetin halkın iradesini gerçekleştirme bahanesi karşısında cumhuriyet rejiminin güvencesi olan kurumlar ve anayasanın kırılma, bir kere daha ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: 6 Ocak olayları, Cicero, Donald Trump, Amerikan başkanlık seçimleri

* Doç. Dr., Çankaya Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü

(cakca@ankaya.edu.tr) <https://orcid.org/0000-0002-3871-8830>

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Çankaya Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü

(cekicezgi3@gmail.com) <https://orcid.org/0000-0001-5487-0261>

YDÜ Sosyal Bilimler Dergisi, C. XVII, No. 2, (Nisan 2024)

Geliş Tarihi: 25 Mart 2024

Kabul Tarihi: 18 Nisan 2024

Bu makaleden alıntı yapmak için: Ataç, C. Akça Ve Çekiç, Ezgi. (2024, Nisan). Amerika Birleşik Devletleri'nin 'Cicero Anı': 6 Ocak Olayları ve 2024 Başkanlık seçimleri, *YDÜ SOSBİLLER*, 17(1), 4-24.

ABSTRACT

**THE UNITED STATES' CICERO MOMENT: THE JANUARY 6 EVENTS AND 2024
PRESIDENTIAL ELECTIONS**

The Capitol attack, which took place on 6th January 2021 following the former President of US Donald Trump's denial of losing the elections and provoking his supporters with misinformation has become one of the most serious republican crises of American political history. This crisis is significant in the sense that it represents the kind of republican trouble of which Cicero had warned the coming generations. It is a known fact that the American 'founding fathers' extensively read Cicero's works. This study, therefore, aims to understand and explain the January 6 events as the Ciceronian kind of republican crisis. In doing that, it will first strive to elaborate on the context and principles according to which Cicero had discussed the idea of republic. Then, it will approach the Capitol attack from a Ciceronian perspective to analyze what it means for the American republic and democracy. Finally, the paper will focus on the possible impacts of January 6 on the forthcoming presidential elections of 2024. The vulnerability of the institutions and constitution which are supposed to be the guarantors of the republican regime has once again resurfaced in the face of the pretext of fulfilling the people's will by populist politics.

Keywords: *January 6 attacks, Cicero, Donald Trump, American presidential elections*

1. Giriş

6 Ocak Kongre baskını, uzlaşmama kararlılığıyla kutuplaşan toplumlarda, seçim sonrası kaybeden tarafın gücünü barışçıl bir şekilde devretmeyerek başlattığı sosyal medya dezenformasyonunun kitleleri nasıl yıkıcı eylemlere sürükleyebileceğinin en tipik örneklerinden biri olarak tarihteki yerini almıştır. Dezenformasyonun Amerikan Başkanının bizzat kendisi tarafından yapılması ve sonucunda yaşanan Kongre işgalinin, modern çağın ilk yazılı anayasasının gelişmiş denge ve kontrol mekanizmalarıyla koruduğu oturmuş bir demokraside gerçekleşmesi, olayın en çarpıcı boyutudur. Donald Trump'ın 2020 yılındaki başkanlık seçimlerinin, daha süreç tamamlanmadan çok önce 'çalınacağı' hakkında yürüttüğü 'Büyük Yalan' (*The Big Lie*) kampanyasının, seçim güvenliği ve özgürlüğünün en üst düzeyde yaşandığı ülkelerden biri olan Amerikan Birleşik Devletleri'nde (ABD) kitleleri manipüle ederek harekete geçirebilmesi, cumhuriyet ve demokrasilerin 21. yüzyıldaki geleceğinden endişe duyanları haklı çıkarmıştır. Bununla birlikte, Trump'ın sebep olduğu toplumsal travmaya rağmen

5 Kasım 2024 tarihinde gerçekleşecek seçimlerde aday olması halinde başkanlık için şansının yüksek olması, popülist siyasetin yarattığı açıklanmaya muhtaç çelişkilerden biridir.

Amerikan ‘kurucu babaları’, kaleme aldıkları anayasanın cumhuriyetçi ilhamını büyük ölçüde antik Roma’dan almıştır. Roma’nın özellikle M.Ö. 1. yüzyılın sonuna doğru cumhuriyetten imparatorluğa geçişi sırasında cumhuriyeti savunmak için yazan Cicero, kendisinden sonra gelecek nesillere siyasette istikrar ve güvenin garantisi olan ‘özel ve kamusal erdem’ bilgisini aktarmayı amaçlar (Reinhold, 1994, s. 45). Cumhuriyetin ‘büyük ve cesur ruhları’nın, kriz durumunda yapacakları ‘büyük’ ve ‘ faydalı işler’ ve üstlenecekleri ‘zor ve zahmetli görevlerle’, karşılıklarına çıkan ‘hayatı ve hayatla ilgili ne varsa her şey’i tehdit eden güçlere karşı koyması gerekir (Caspar, 2014, s. 150). Cicero, özellikle kriz ve çıkmaz anında başvurulacak bir kaynak olarak öne çıkar. Bu nedenle de 6 Ocak olaylarının ardından, eserlerinin yol gösterici özelliğinin yeniden hatırlanması şarttır olmamalıdır. Cicero’nun cumhuriyetin yardıma ihtiyacı olduğu anda göreve çağırdığı ‘ruhlar’ın, Aristoteles’in önerdiğinin aksine, olağanüstü yücelik seviyesinde olması gerekmez; cumhuriyetin erdemlerine bağlı her vatandaşın üzerine düşen görevler vardır. Ruhun büyüklüğünü belirleyen adalet arayışı olması sebebiyle herkes, cumhuriyetin kurtarıcısı olabilir (Caspar, 2014, s. 153).

Yaşadığımız zamankinden farklı siyasal koşullarda yazılmış olsa da tarihsel cumhuriyetçi metinleri yeniden ziyaret etmek, araştırmacılara her zaman ‘çekici bir entelektüel paradigma’ sunmaktadır (Weithman, 2004, s. 287). Meselelere, tarihsel siyasal kuramların güncel siyasete nasıl hizmet edebilecekleri merakıyla yaklaştığımızda umduğumuz bir benzerlik ve çıkış yolu ile karşılaşmak güzel bir olasılıktır. Özellikle cumhuriyetçilik geleneğinin zaman aşan otoritesi, Roma Cumhuriyetinin kısmen ilkelerine, kısmen de belli kurumlarına sahip olmanın önemi ile pekişmiştir (Pettit, 1997, s. 20). Bu geleneğin en önemli isimlerinden biri olarak Cicero, cumhuriyet ve erdem ilişkisini kurarak cumhuriyetlerin bu bağın sağlamlığı kadar sağlam olduğunu ve kurumları sadece bu erdemin koruyacağını savunarak etkisini günümüze kadar sürdürmüştür. Biraz da bu nedenle cumhuriyetçi anayasalar, ‘vatandaşların belirli erdemlere sahip olmaları varsayımına dayanır’ (Weithman, 2004, s. 286). 6 Ocak olayları, halkın iradesini temsil ettiği iddiasındaki popülist siyasetin cumhuriyetle kurumların

işlevleri ve vatandaşların erdemleri arasındaki bağ koptuğunda neler olabileceğini gösteren tipik bir örnektir.

Bu çalışma, 6 Ocak olaylarını Cicero'nun vurguladığı türde bir cumhuriyet krizi olarak anlamayı ve açıklamayı amaçlamaktadır. Bunu yaparken de ilk önce Cicero'nun cumhuriyeti ele aldığı bağlam ve ilkeler üzerinde durulacaktır. Daha sonra, Kongre baskını ile sonuçlanan olayların Amerikan cumhuriyeti ve demokrasisi için ne anlama geldiği, Cicero'cu bir perspektiften ele alınacaktır. Son olarak, 2024 Amerikan başkanlık seçim atmosferinin 6 Ocak olaylarından ne derecede etkilenmiş olduğu tartışılacaktır. Cicero, vatandaşların siyasi kararları etkileme hakkını, cumhuriyetin gereği olarak savunmuştur. Bunu yaparken de siyasi mücadelenin dostluk ve diyalogla yapılabileceğini öne süren ilk düşünürlerden olmuştur (Remer, 2013, s. 6). Siyasi olarak anlaşılamayan tarafların bile dostlukla tartışabileceği bir ortamı geri dönülmez biçimde düşmanlaştıran yegâne faktör, derin toplumsal kutuplaşmadır. 6 Ocak olayları, bunu bir kere daha ispatlamıştır. Popülist siyasetin 'en istikrarlı etkisi', kutuplaşmadır (Roberts, 2002, s. 608).

2. Cicero ve Cumhuriyet

Cicero (M.Ö. 106-43), Roma Cumhuriyetinin imparatorluğa dönüştüğü, siyasetin en çalkantılı yıllarında yaşamış; cumhuriyet değer ve ilkelerini savunmanın bedelini hayatıyla ödemiştir. Felsefeyi despotik yönetimlere karşı bir çeşit 'aktif direniş' olarak gören Cicero, bunun, her ideal rejimin savunduklarından bir gün mutlaka uzaklaşacağı gerekçesiyle, sürekli bir görev olduğuna inanır (Smith, 2018, s. 86). Siyasi düşünce tarihinde Cicero'yu özel yapan unsurlardan biri, düşünür olmasının yanı sıra, senatör olarak da pratik siyasetin içinde yer almasıdır. Hatta asil olmayan bir aileden gelip siyasete atılmayı başarması, ona 'yeni insan' (*novus homo*) ünvanını kazandırmıştır (Ağaoğulları & Köker, 2017, s. 179). Ne var ki, Roma Cumhuriyetinin son dönemlerinde yaşanan iç ve dış savaşların yarattığı tehlikeli durumları bertaraf etme gerekçesiyle Jül Sezar (M.Ö. 100-M.Ö. 44), ancak bir imparatorlukta mümkün olabilecek tüm olağanüstü yetkileri elinde toplar. Cumhuriyetin resmi olarak sona erışı, Sezar'ın evlatlık oğlu Gaius Octavius' un (M.Ö. 63-14) M.Ö. 27 yılında kendini *Augustus* ilan etmesiyle olmuşsa da, asıl Sezar'ın M.Ö. 48'de Senato'dan ilk 10 yıllık olağanüstü hâl yetkisini alması, cumhuriyet ülküsünün

çöküşü adına geri dönülmez sonun en güçlü habercisidir (Smith, 2018, s. 78). Böylelikle, Cicero'nun bir senatör olarak verdiği mücadelenin giderek imkânsızlaşması ve hayatı tehlikede bir muhalife dönüşmesiyle birlikte, cumhuriyet savunucusu bir düşünür olarak üreteceği en verimli çağı başlar. Gelecek nesiller tarafından en çok okunan eserlerini, 'günleri sayılı' ve yakalanmamak için 'sürekli yer değiştirirken' yazmıştır (Smith, 2018, s. 67).

Cicero'nun cumhuriyet üzerine düşüncelerini anlayabilmek için iki eseri üzerinde özellikle durmak elzemdir. *De Re Publica (Devlet Üzerine)* (M.Ö. 45-44) ve *De Legibus (Yasalar Üzerine)* (M.Ö. 45-44), Cicero'nun siyaset felsefesi alanında en çok bilinen ve Amerikan 'kurucu babaları' tarafından en çok okunan çalışmalarıdır (Caspar, 2014, s. 153). İnsan aklının tanrısallığını vurguladığı *Yasaların Üzerine*'de: 'Akıl, insan ve tanrılar arasındaki ortaklıktır. Akıldan daha iyi bir şey yoktur,' diyerek insanın aklıyla her türlü çıkmazdan kurtulabileceğini ve ideal düzeni kurabileceğini anlatmıştır (Cicero, M.Ö. 45-44, s. 12). Doğru, yani evrensel akılla insanoğlu, yeryüzünde yazılabilecek en iyi yasalara kavuşabilir. Bu potansiyel, 'temelini insanların doğal olarak birbirine değer verebilme kabiliyetinden almaktadır' (Cicero, M.Ö. 45-44/2019, s. 18). Aklını özgürce kullanabilen her birey, en ideal rejim olan cumhuriyeti kuracak ve koruyacak yasaların olduğu bir düzende yaşamayı tercih edecektir. Nitekim, *Devlet Üzerine*'de de, insanların aklını kullanarak en çok tanrıları mutlu edeceğini söyler:

Yeryüzünde yapılmış hiçbir şey, tüm evreni yöneten yüce tanrıyı, insanları site adı verilen adil bir toplumda bir araya gelmeleri ve topluluk oluşturmaları kadar mutlu etmez; bu tür toplumların yöneticileri ve koruyucuları böyle yüce bir makamdan gelir ve yine oraya döner (Cicero, M.Ö. 45-44/2014, s. 228).

Cumhuriyet, insanların kendi aklına ve bu akılla idrak ettikleri haklarına dayanacağı için 'başka hiçbir şey daha seçkin, daha özgür ve daha kutsanmış olmaz' (Cicero, M.Ö. 45-44/2014, s. 141). Ortak fayda, işlevsellik ve fikir birliği gereğinin gözetildiği bu yönetim şekli, insanların erdemli ve hür yaşamlar sürebilmesinin garantisidir (Yellin, 2023, s. 64). Cumhuriyet, halkın siyasi erdemine dayalı bir rejimdir (Pettit, 1997, s. 20). Ancak erdeme dayalı hayat,

vatandaşların müdahil olmaları ve gerektiğinde harekete geçebilmeleri kapasitesiyle doğrudan ilişkilidir.

Cicero, Roma Cumhuriyetinin son günlerinde cumhuriyet için yazmış olsa da, aslında Roma'yı değil; gelecekteki cumhuriyetleri kurtarmayı amaçlamaktaydı. Roma'nın geri dönülmez bir yola girdiğini, ardı arkası kesilmeyen iç savaşlar göstermekteydi. Ne var ki, Roma'nın cumhuriyetten imparatorluğa dönüşmesi, gelecek nesiller için onları kapsayacak bir cumhuriyet idealinin de sonsuza kadar yok olduğu anlamına gelmiyordu. 'En iyi rejimde' yaşanacak 'en iyi hayat' (Yellin, 2023, s. 61) tarifi, Cicero'ya göre şimdiki zamandan geleceğe aktarılabilen bir bilgiydi. Böylece, çürümekte ve çöküşte olan bir cumhuriyetin son günlerinde durup geleceğe cumhuriyetin erdemlerini anlatmak ve umutlanmak, tarihe, 'Cicero Anı' olarak geçmiştir (Reid, 2016, s. 172). Cicero'nun geleceğe seslenişinin bir kâhin otoriterliğinde olmaması, onu okuyanları, kendi hür irade ve eylemleriyle, kendi ellerinden geldiğince, tarihin akışını cumhuriyet lehine şekillendirebileceklerine inandırır (Yellin, 2013, s. 288). Cicero'nun gelecek nesillere ideal cumhuriyeti anlatabilme beklentisi, bir sonraki bölümde anlatılacağı gibi boşa çıkmamış, cumhuriyetleri krize giren vatandaşlar, Cicero'nun yazdıklarında rehberlik aramıştır.

Devlet Üzerine'nin 'Scipio'nun Düşü' başlıklı son bölümünde Cicero, ideal cumhuriyetin belki de hiç gerçekleşmemiş, adeta mitolojik bir modelini anlatır. Mükemmel bir Roma Cumhuriyeti yeryüzünde hiçbir zaman yer almamıştır ama taşıdığı potansiyelle o ideal modeli temsil eder. Cicero, tarihsel olgular konusunda, meselenin esas 'özü ve doğası'nı vurgulayabilmek için bilinçli olarak 'seçici' davranmıştır (Amis, 2014, s. 24). Cumhuriyetin kurucularının inandığı değerler ve insanların değil hukukun imparatorluğunu savunarak gösterdiği bilgelik, yüzyıllar sonra bile gelecek nesillerin yoluna ışık tutmaya devam edecektir (Pettit, 1997, s. 20). Roma, 'kadim insanların kadim gelenekleri' üzerine kurulmuştur (Amis, 2014, s. 25). Ancak bu gelenekler, daha sonra yönetici olmayı başarabilmiş adamların yetersizlikleri nedeniyle yozlaşmış ve kaybolmaya yüz tutmuştur. Bu çürümenin tek bir ilacı vardır; o da değerli insanların ne pahasına olursa olsun iyi siyaseti yeniden talep etmesi ve bu siyasetin içinde yer almasıdır. İnsan doğası, iyi siyasetin sağlayacağı iyi hayatı üretecek bilgiye sahiptir.

Cicero'nun Platon'un *Devlet*'iyle ilişkilendirerek yazdığı 'Scipio'nun Düşü', Kartaca fatihi Scipio Africanus'un oğluna yeryüzüne bıraktığı mirasını bildirdiği kurmaca bir metindir. Scipio'nun atalarından aldığı ve gelecekteki nesillere bıraktığı bu miras, 'sevgi, adalet ve bilgelik' ile ülkeye hizmet etmektir. Kamusal alanda siyaset aracılığıyla hizmet etmek, tanrıları çok hoşnut eden eylemlerden biridir. Eğer bu eylemin özgürce yapılmasının mümkün olmadığı koşullar ortaya çıkarsa, o ülkenin vatandaşları kurucu değerleri hatırlamalı ve kurucu ataların yolunda yürümelidir (Amis, 2014, s. 23). Ataların yolu, uzun soluklu denenmiş ve artık bir alışkanlık haline gelmiş, toplu normatif davranış biçimleridir (Bettini & Short, 2011, ss. 95-97). Cumhuriyetlerin çöküşünü sadece 'ataların yolundan gitmek' (*mos maiorum*) önleyecektir (Amis, 2014, s. 29). Hiç şüphesiz, Cicero'nun 'ataların yolu' olarak idealize ettiği durum ile tarihsel gerçeklik birebir örtüşmemektedir. Ancak, ideal bir cumhuriyeti çöküşe sürükleyecek iç savaş gibi bir kriz anında, vatandaşların başvuracağı temeli sağlam norm ve değerler yaratılmasında büyük bir sorun yoktur (Breunese & van Gils, 2023, s. 133). Krizden çıkışı, 'olağanüstü öngörü' (*excellenti proventia*) ile ortaya konmuş bu bilgi sağlayacaktır (Amis, 2014, s. 30). Böylece gelecek nesiller, yürüdükleri yolda karşılarına çıkabilecek tümseklere ve keskin virajlara karşı uyarılmıştır. Aynı öngörü, kriz zamanı geldiğinde gerekli adımları atabilmeleri için, artık kendilerinin geliştirmesi gerekmektedir.

Devletler, doğaları gereği farklı demografik grupları özellik ve ihtiyaçlarına göre dengede, mutlu ve iletişimde tutmak zorundadır. Bu grupların kutuplaşması ve düşmanlaşması, en bilge liderlerin bile kolayca çözemeyeceği bir dengesizlik halidir. Krizleri aşmanın yolu, cumhuriyetin erdemini unutmamaktan geçer (Amis, 2014, s. 42). Aile bağlantıları ve maddi zenginlikten bağımsız, vatandaşların erişiminde olması gereken bu erdemin uygulamaya dönüşmesi ve mükemmelleşmesi için kamusal alan, serbest ve özgür tartışmalara açık olmalı, kutuplaşmayı çoğaltmamalıdır (Smith, 2018, s. 228). Cumhuriyetin otoriter bir rejime dönüşmesini önleyecek büyük güç, 'aktif, erdemli ve tam olarak müdahil' vatandaşlık kapasitesidir (Smith, 2018, s. 271). Bu kapasiteyi gerçekleştirmek isteyen cumhuriyetçiler, erdemli olma gereğini savunmak ve talep edebilmek için sürekli bir mücadele içinde bulunmaya hazır olmalıdırlar.

Günümüzde cumhuriyetler, yükselen aşırı sağ, devletinkine benzer iktidar gücüne kavuşan küresel sermaye ağları, sınır aşırı göçmen dalgası ve iklim

değişikliğine bağlı açlık ve kuraklık nedeniyle sürekli bir kriz halindedirler. Parlamentoların zayıfladığı, liderlerin Sezar'ın sahip olduğu olağanüstü yetkilere kavuştuğu giderek yaygınlaşan cumhuriyet karşıtı küresel siyaset pratiklerine bakıldığında, tarihsel ve kolektif bir 'Cicero Anı' ile karşı karşıya olduğumuza hiç şüphe yoktur. İyi yasalara sahip olursa dahi, otoriter siyasetin etkisi altında aklını kullanmaktan vazgeçmiş insan toplulukları, cumhuriyetin sağladığı ortak faydayı göremeyecekleri için, onun garantisi de olamayacaklardır. Aynı şekilde, bu topluluklar harekete geçseler bile, savundukları cumhuriyet erdemlerinden başka çıkarlardır. ABD'de 6 Ocak 2021 tarihinde gerçekleşen Kongre baskını, Amerikan tarihinin en büyük cumhuriyet ve anayasa krizlerinden bir tanesidir. Bu olayların gölgesinde gidilecek yeni başkanlık seçimleri, cumhuriyetin kurucu değerlerinin geleceği hakkında pek çok soru işareti barındırmaktadır. Aşağıdaki bölümlerde, dünya siyasi tarihinin en sağlam anayasal temeller üzerine kurulmuş rejimlerinden biri olarak kabul edilen Amerikan cumhuriyetinin bu 'Cicero Anı' tartışılacaktır.

Neo-cumhuriyetçi kuramların önde gelen isimlerden biri olarak Philip Pettit, cumhuriyet adına tahakküm kurmamanın en kıymetli siyasi değer olduğunu savunur. Ancak böyle bir uygulama içinde, demokratik katılım ve temsiliyet genel olarak özgürlüklerin güvencesi olarak görülse de demokrasinin, popülist eğilimler etkisinde cumhuriyet değer ve geleneklerinden uzaklaşma kapasitesi mevcuttur (1997, s. 30). Diğer bir deyişle, demokrasi her zaman 'cumhuriyetin kurumlarına gereksinim duymaz'. Bu nedenle, cumhuriyetle arasında uzlaşmanın dışında çatışma potansiyeli de bulunur. Tahakküm kurmayan bir cumhuriyetçi hükümet, anayasal kısıtlar dahilinde hareket etmek zorundadır (Pettit, 1997, ss. 185 ve 200). Ancak, popülizmin benimsediği demokrasilerde, halk ve cumhuriyet kurumları arasında her an hareketlenebilecek 'yeni düşmanca bir hudut', mevcuttur (Roberts, 2022, s.683). 6 Ocak olayları, aynı zamanda, böyle bir hududun aşılması olarak da görülmelidir.

3. 6 Ocak Olayları

2020 seçimleri arifesinde Amerikan toplumu, Donald Trump ve onun temsil ettiği değerler ile kurucu değerlerin karşıtlığı üzerinden çok keskin bir biçimde ikiye ayrılmıştı. Demokratlar tarafından Cicero'nun Roma Cumhuriyetine siper olmasına benzer bir an olarak nitelendirilen bu seçim, Cicero'nun 'ataların yolundan gitmek' (*mos maiorum*) çağrısı paralelinde, kurucu değerlere sahip

çıkma kampanyasına dönüştürülmüştü (Elliot, 2020). Trump cephesi ise, başlıca Twitter gibi sosyal medya mecraları üzerinden, özellikle sonuçların at başı gideceği öngörülen eyaletlere yönelik oy sahteciliği yapılacağına dair, herhangi bir belgeye dayanmayan, uyarılar yayıyordu. Nitekim, Kongre baskınından sonra yapılan soruşturma, 6 Ocak'taki yürüyüşe katılmak için Washington DC'ye gelenlerin büyük bir kısmının Texas, Florida ve Pennsylvania gibi kara propagandaya maruz kalmış eyaletlerden olduğunu ortaya koymuştur. Seçim gecesi Trump'ın oy sayımı sona ermeden mutlak zaferini ilan etmesi ve bunun aksi bir resmi sonucun seçimin çalındığını ispatlayacağını 'tweet'lemesi, aylardır sosyal medya üzerinden kurgulanan gerilimin zirve noktası olmuştur. 'Ulusumuzun maruz kaldığı büyük sahtekarlık' gibi detayları ya da belgesi mevcut olmayan muğlak bir iddianın peşinden 100.000'den fazla insan, Joe Biden'ın ABD'nin 46. başkanı ilan edileceği gün, Kongre binasının olduğu *Capitol Hill*'e doğru yürümüş, bunlardan yaklaşık 2,500'ü ise içeri zorla girmeyi başarmıştı (Eisen & diğerleri, 2022).

6 Ocak 2021 tarihinde Washington DC'deki 'Amerika'yı Kurtarmak için Yürüyüş' (*The March to Save America – MASA*) etkinliğinde, Trump'ın 12:00'den 13:10'a kadar süren konuşmasının sonuna doğru, Trump destekçisi olduğu bilinen *Proud Boys* (Gururlu Çocuklar) ve *Oath Keepers* (Yemin Muhafızları) gibi nefret gruplarının Kongre'yi işgal girişimleri başlamıştı. Konuşmanın bitişi ile işgalin başlamasının aynı saatlerde olması, olayla ilgili yürütülen soruşturmada Trump'ın kışkırtıcı rolünün ispatı olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, yine 6 Ocak günü attığı 'Mike Pence'de yapılması gerekeni yapacak cesaret yok' *tweet*'i, Trump'ın kendi başkan yardımcısını son derece kontrolsüz ve şiddet yanlısı bir güruha hedef göstermesi olarak değerlendirildi. Pence işgal sırasında, anayasal görevi dâhilinde, yeni başkanı ilan edeceği Temsilciler Meclisi ve Senato ortak oturumunu yönetiyordu. Noel tatilinden beri Trump, Pence'e oturumda Biden'ı başkan ilan etmemesi konusunda baskı yapmaktaydı ve Pence'in 'böyle bir hakkı olmadığını' ve 'anayasal görevinden vazgeçmeyeceğini' söylemesi, onu Trump'ın gözünde 'hain' ve 'korkak' yapmıştı. Nitekim kalabalık, Kongre'yi 'Mike Pence'i asalım' sloganlarıyla basmıştı (Kleinfeld, 2021, s. 165) Buna rağmen Pence, görevini yerine getirdi ve Biden'ı başkan ilan etti. Ancak anayasaya sadakat göstermesi, yine popülist siyasetin rasyonelite ile açıklanamayacak bir tuhaflığı olarak, Pence'i bir halk kahramanı yapmamış, 2024

seçimlerinde Trump'ın karşısında adaylıktan çekilmek zorunda kalan ilk Cumhuriyetçi isim kendisi olmuştur. Pence'in yanı sıra Cumhuriyetçi Senatör Lindsay Graham ve Cumhuriyetçilerin Temsilciler Meclisi'ndeki lideri Liz Cheney de yaşanan olaylar nedeniyle Trump'ın 'tarihteki yerini aldığı'nı ifade ederek başlatılan soruşturmaya aleyhte görüş bildirerek dâhil olmuşlardır (Marcos, 2021).

6 Ocak olayları, Federal Soruşturma Bürosu'nun (FBI) tarihinde açtığı en kapsamlı soruşturma olarak kayıtlara geçti. 120,000 kişinin katıldığı tahmin edilen yürüyüşte, yaklaşık 2,500 kişinin Kongre binasına girdiği ve bunlardan yaklaşık 700'ünün şiddet kullandığı tespit edildi. Ancak, bu kapsamdaki bir soruşturmanın boyutları FBI'nın kapasitesinin çok üzerinde olduğu için, daha sonra rapora 'fitne avcıları' (*sedition hunters*) olarak geçecek ve teknolojiyi FBI'dan daha iyi kullanan sivil vatandaşların da katkılarına başvuruldu (Woodroff ve diğerleri, 2024). Sivil vatandaşlar tarafında yürütülen işgalcilerin gerçek kimliklerini bulma, iletişim ve etkileşim araçlarını anlama ve toplumsal profillerini çıkarmaya yönelik bu olağanüstü çabalar, Amerikan akademisinde lisans sonrası çalışmalarda da kendine yer edinmeye başlamıştır (Wang, 2022). İşgal sırasında göstericilerden biri polis kurşunuyla, üçü de kalp krizi ve aşırı doz gibi nedenlerden hayatını kaybetti. İşgalcilerin saldırısına uğrayan bir polis memuru da geçirdiği çifte kalp krizi sonunda hastanede tüm çabalara rağmen kurtarılamadı. Bazı kaynakların ölü sayısını 5 yerine 9 göstermesinin arkasında ise başka bir gerçek vardır. 6 Ocak günü Kongre binasında görevli olan ve işgalcilere müdahale eden 4 polis memurunun daha sonraki süreçte arka arkaya intihar etmesi, yaşanan şiddetin travmatik boyutunun hafife alınmaması konusunda çarpıcıdır. Nitekim Adalet Bakanlığı, polislerin 'görev başında' öldüklerini kabul etmiştir (Wolfe, 2024).

6 Ocak olayları, Cicero'nun öngördüğü tarzda bir rejim krizidir. Kurucu değerlerini unutmuş, kutuplaşmış ve cumhuriyet erdeminden ve 'kurucu babalar'ın yolundan uzaklaşmış topluluklar, demokrasinin tecelli etmesini sağlayan en önemli araçlarından olan seçimlerin sonucuna müdahale etmeye kalkmışlardır. Seçimi kaybedenin kaybetmeyi kabullenemeyerek küçük çapta, ama etkili, bir ayaklanma çıkarmasının demokrasilerde yeri olmadığı açıktır. Amerikan tarihinde daha önce halkın bir kısmı sadece Abraham Lincoln'ün 1860 seçimlerini kazanmasına büyük tepki göstererek itiraz etmiş ve iç savaş ortamına sürüklenmişti. Elbette ki kölelik meselesinin yarattığı çatışma ortamıyla Trump'ın

başkanlığı tamamen kaybetmemek üzere kişisel ikbalinin peşinde gerçekleştirmeye çalıştığı usulsüz ve yasa dışı güç transferi, tamamen farklı iki olaydır (Rozsa, 2021). Bu nedenle, 6 Ocak'ı bir kere daha benzersiz bir kırılma noktası olarak vurgulamakta fayda vardır. Siyasal elitlerin dezenformasyon yaymak için sosyal medya ve teknolojiyi kullanarak kitleleri ne dereceye kadar etkileyebileceğini görmek açısından da söz konusu olaylar son derece çarpıcıdır. Bütün bunlar, yukarıdaki bölümde de altı çizildiği üzere, cumhuriyetin öz, doğa, akıl ve erdem gibi unsurlarına yapılan çok büyük bir müdahaledir.

Montesquieu'nun yanı sıra Cicero'yu da etraflıca okuduğu bilinen 'kurucu babalar'ın kaleme aldığı Amerikan anayasası (Cole, 2019, s. 6), cumhuriyete yönelik olası şiddet olaylarına karşılık üç koruyucu madde içerir. 'Kurucu babalar', cumhuriyet ideali karşısında son derece akılcı bir tutum benimsemiş, cumhuriyetin karşılaşacağı olası krizleri hesaplamışlardır. Gösterdikleri 'olağanüstü öngörü' (*excellenti proventio*), haksız güç transferlerini önleyecek yasalarla somutlaşmıştır. Anayasaya gönülden bağlılığı süren her bir vatandaş, böyle bir transferin gerçekleşmemesi için elinden geleni yapacaktır. Nitekim, Trump'ın seçimin Biden lehine sonuçlanmasıyla birlikte başvurduğu üç taktiğin tamamı, yetkililerin anayasayı incelemesi sonucu boşa çıkmıştır. Seçimlerden önceki anketlerde 8 puan geride çıkan Trump'a 'seçim sonuçlarını kabul edecek misiniz?' sorusu her sorulduğunda, 'bakarız' ya da 'göreceğiz' gibi belirsizlik ve risk içeren yanıtlar vermiştir (Zum, 2023, s. 2). Seçimler sona erip hâlâ başkan olduğu süreçte ise, önce Georgia eyaletinden seçilen Cumhuriyetçilere sonuçların resmi ilanını uzatarak, Georgia'dan kendi lehine 'birkaç oy daha' bulmaları çağrısı yaptı. Ardından, mahkemelerden Biden'ın kazandığı kritik yerlerdeki seçimleri iptal etmesini istedi. Bunu yaparken, sürecin sonunda hepsini kaybettiği 60'a yakın dava açtı. Son olarak da, başkan ve başkomutan olarak sıkıyönetim ilan ederek, Washington'ı orduyla zapt etmenin yollarını aradı. Bu çabaları, anayasaya karşı suç işlemek anlamına geleceğinden, karşılık bulmadı. İsteddiği yetkileri alarak 'Sezarlaşamayan' Trump, son çare olarak radikal sağdan oluşan taraftarlarını, Biden'ın başkan ilan edilmesini engellemek üzere Washington'daki yürüyüşe çağırdı (Kydd, 2021, s. 15)

Sonuç olarak, 6 Ocak olaylarına giden süreçte Trump, ortak bilgi ve sağduyuyu yok edecek kitlesel bir dezenformasyon stratejisi yürüttü. Bu nedenle, artık seçimler sırasında ve sonrasında tam olarak ne olduğuna dair kesin ve doğru

bilgilere kamusal alanda ulaşmak mümkün değil. Yapılan araştırmalar, hâlâ Cumhuriyetçi seçmenin çoğunluğunun seçimlerin Demokratlar tarafından “çalındığına” inandığını ortaya koymakta (Kydd, 2021, s. 17). Bu açıdan baktığımızda 6 Ocak olayları sona ermemiş, gelecekte yükleneceği enerjiye bağlı olarak her an kırılabilir bir fay hattına dönüşmüştür. 2024 seçimleri bu dönüşümün ilk büyük sınavı olacaktır ve tedirginlik hem Demokrat hem de Cumhuriyetçi Parti kampanyalarında hissedilmektedir (bkz. Republican Voters Against Trump, 2024; Face the Nation, 2024; The New York Review of Books, 2024).

4. ‘Cicero Anı’nın Gölgesinde 2024 Başkanlık Seçimleri

6 Ocak olaylarının yıkıcı ve ölümcül kısa vadeli etkileri, Kongre’nin ve FBI’nin yürüttüğü soruşturmaların sonucunda -mümkün olduğu kadar- belirlenmiş ve kayıt altına alınmıştır. Ancak, işgalcilerin profilleri ve birbirleriyle nasıl iletişime geçtikleri hala tam olarak çözülememiş olduğu için olayların uzun vadede etkisinin ne olacağı da tam olarak öngörülememektedir. 2024 seçimlerinde Trump’ın yeniden aday olması ve yeniden seçilememesi durumunda aynı kampanyayı aynı şiddetle yeniden yürütecek midir? Trump’ın çağrısına daha önce yanıt veren kitle, bu sefer daha kalabalık ve organize bir şekilde hareket edebilecek midir? Bu soruların varlığı, 2024’teki ve daha sonraki yıllarda gerçekleşecek seçimlerin, bu olayların gölgesinde hep bir risk faktörü taşımasına neden olmuştur. Bundan sonra aşırı sağ ile anayasa koruyucuları (*mos maiorum*) arasında iç savaşa varabilecek çatışma ihtimali, hep bir yerlerde saklı duracaktır (Kydd, 2021, s. 4). Ayrıca, Trump’ın başkan seçilmesi durumunda peşinden gelecek çok sayıda soruşturma dosyası ve mahkeme celbi mevcut olduğundan, böyle bir başkanın aldığı kararlar Amerikan kurumlarının ve karar mekanizmalarının meşruiyetine de gölge düşürecektir (Alcaro, 2024, s. 2). Amerikan anayasasının gözettiği en önemli ilkelerden biri olan hukukun üstünlüğü ile halkın iradesi arasındaki dengenin tamir edilmesi bu travmanın giderilmesinde büyük önem taşımaktadır.

6 Ocak olaylarının ardından gidilen ilk seçimde yine benzer saldırıların gerçekleşebileceği ihtimalinin yarattığı tedirginlik, yerel basının seçimlerle ilgili attığı manşetlerde de kendini göstermektedir. Yine aynı iki adayın karşı karşıya gelmeleri, Trump’ın seçilirse ‘kendisine yapılanların’ hesabını soracağı

hakkındaki ifadeleri, 2022 ara seçimlerinde Cumhuriyetçilerin Temsilciler Meclisinde çoğunluğu ele geçirmesi, seçim hazırlıklarının gergin bir atmosferde gerçekleşmesine neden olmaktadır. Brookings Institute ve Public Religion Research Institute (PRRI) tarafından ülke çapında ortaklaşa yapılan bir araştırma ise, her dört Amerikalıdan üçünün seçimlerin riskli olduğunu düşündüğünü ortaya koymuştur (Roth, 2023). 6 Ocak olayları gibi bir durum yaşandıktan sonra, bir dahaki seçimlerde mağlubun yenilgiyi barışçıl bir şekilde kabul edeceğinin garantisi artık kaybolmuş gibi gözükmektedir. Özellikle, Cumhuriyetçilerin çoğunlukta oldukları Temsilciler Meclisinin liderinin Trump'ın 2020 yılındaki itirazlarının 'esas mimarı' Mike Johnson olması, endişeleri haklı çıkarır niteliktedir. Bu nedenle, Johnson'ın seçimden önce istifasının gergin atmosferin yumuşamasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca hukukçular, Cumhuriyetçilerin, bir kere daha yenilirlerse, seçim sonuçlarına itiraz etmek için eyalet mahkemelerine benzeri görülmemiş biçimde yüklenmelerinin, böylece seçim sonucunun resmi ilanı için son gün olan 11 Aralık'a kadar sonuçların yetişmemesinin de mümkün olduğunu ifade etmektedirler.

2020 seçimlerinden iki hafta önce verdiği bir röportajda Trump, 'Kaybettiğimi düşünebiliyor musun? Bütün hayatım -ben ne yaparım? Siyasi tarihin gördüğü en kötü adaya kaybettiğimi [nasıl]söyleyeceğim,' diyerek seçimi kaybetme ihtimalini düşünmek bile istemediğini defalarca dile getirmiştir (Abel, 2024, s. 263). Seçimi kaybettiği kesinleştikten sonra da yanındaki danışmanlarının, seçimlerin çalındığını gösteren bir delilin bulunmadığı konusundaki hiçbir telkinine kulak asmamış ve aksi ortada olduğu halde seçimin çalındığına dair yürüttüğü kampanyayı daha da yoğunlaştırmıştır (Abel, 2024, s. 265). Bu ısrarın sonucunda anketler, Cumhuriyetçilerin seçimlerin 'özgür ve adil' olduğuna yönelik inançlarının yüzde 70'ten yüzde 35'e indiğini göstermiştir (Abel, 2024, s. 269). Bu sebeple, Amerikan üniversitelerinin hukuk bölümleri bu güvensizliğin bir daha çatışmayla sonuçlanmaması ve kutuplaşan tarafların seçime hazırlanması için çeşitli raporlar yayımladılar. Örneğin, UCLA'ın hazırladığı metin; eyaletlerin mutlaka bir acil durum planının olması, komplo teorilerinin azalması için serbest ve rahat oy kullanılmasına olanak tanınması, basın kuruluşlarının birini sürekli 'önde ilan etmemesi', onun yerine 'kesin bir şey söylemek için çok erken' ifadesini kullanması, sonuçlarla ilgili yayılan bilgilerin doğru ya da yanlış olduğunu ölçecek bir teyit mekanizmasının yaratılması, özel

durumlar haricinde dijital oy kullanmaya müsaade edilmemesi ve sandık görevlilerinin iletişimlerinde .gov uzantılı adres kullanmaları gibi çok yerinde tavsiyelerde bulunmaktadır (Appel ve diğerleri, 2023, ss. 4-6). Trump'ın barışçıl ve sorunsuz bir güç transferine müsaade etmemiş olduğu gerçeğinin kazındığı toplumsal hafıza, 2024 seçimleri öncesini travmalı bir atmosfere çevirmiş, kendini güvende hissetmeyenlerin sayısında kayda değer bir artış olmuştur.

Ancak, 2020 seçimlerine ait her şeyin bir demokrasi ve cumhuriyet krizine işaret ettiğini söylemek de doğru değildir. Öncelikle, pandeminin ve Trump taraftarlarının kara propagandasının olumsuz etkilerine rağmen seçime katılım oranının 1890'lardan bu yana en yüksek seviyesine ulaştığını belirtmemiz gerekir. Yine, 6 Ocak olaylarından sonra görevinden ayrılan seçim memurlarının oranı yüzde 40'ı bulmuşsa da, boşalan yerlerin her birinin yeni ve yetkin kişilerce doldurulmuş olması da ümit vericidir (Roth, 2023). Bununla birlikte, yapılan anketler çerçevesinde, başkanların hesap verebilirliklerinin ne kadar önemli olduğu ve kamusal alanın kıymeti bir kere daha doğrulanmıştır (Dunn, 2023). Amerikan siyaseti 6 Ocak olaylarını, her şeye rağmen, anayasal mekanizmaların yerinde ve işlevsel olduğu gerekçesiyle, geleceğe ait belirsizlikleri de kabul ederek, şimdilik başarıyla göğüslemiş gibi gözükmektedir. Neticede seçimler, hesap vermek, mahkemeler ve siyaset söylemi, adil ve anayasaya uygun bir biçimde yürütüldüğünde, demokrasilerin karşıtı değil uyumlu birer parçası olarak kabul edilmelidir. Bu anlamda 6 Ocak olayları, bir yandan seçim güvenliğinin organize bir şekilde nasıl tehlikeye atılabildiğini, diğer yandan da hakların gaspına karşı anayasal direnişin cumhuriyeti nasıl koruduğunu göstermiştir (Abel, 2024, s. 12).

'Scipio'nun Düşü'nde Cicero, cumhuriyetçi erdemin saldırgan kalabalıklardan mutlaka korunması gerektiğini ve gerçek insanlık onuruna giden yolu bir avuç vazgeçmeyen insanın yürüyeceğini Scipio Africanus'un şu sözleri aracılığıyla anlatır:

O halde yukarıya bakıp da... ebedi yurdunu seyretmek istersen, kendini avamın sözlerine vermeyecek, başarıların için insani ödül beklentisi içinde olmayacaksın; bizzat erdem kendi cezbedici ödülleriyle seni gerçek onura çekmelidir, başkaları gördüğü gibi konuşacaktır, bırak konuşsunlar. Onların

her konuşması gördüğün dar bölgelerle sınırlıdır, herhangi biri hakkında söyledikleri daimi olmayacak[tır]... (Cicero, M.Ö. 45-44/2014, s. 235).

İnsanın vazgeçmemesini sağlayan itici güç, erdemdir. Gerçek erdem de, cumhuriyet yönetimi içindeki bilgeliği ve pratik beceriyi yükseltmektir. Bu şekildeki bir yükseliş, yukarıdaki bölümlerde bahsi geçen kusursuz öngörü hasletini de daha kolay ortaya çıkaracaktır. Bütün erdemler eylemle cilalanır ve bu bağlamda siyasi erdem, felsefi erdemden farklıdır. Arendtçi bir yaklaşımla, düşünme ve eylem alanlarının birbirinden ayrı olduğu varsayımı ve felsefi erdemün düşünsel alanın özcü tartışmalarına ait olduğu kabulüyle, siyasi erdemün ağızdan çıkan söz ve yapılan işe dayalı olduğu unutulmamalıdır (Villa, 1998, s. 157). Siyasetteki erdem, mutlaka doğru davranış içinde bulunmayı içerir. Bunun için de Cicero, her zaman için akıllı ve erdemi temsil edecek, cumhuriyetin, gerçek ya da mitolojik, kurucu değerlerini savunacak yozlaşmayacak bir elit gruba gereksinim olduğunu vurgular (Cole, 2019, s. 4). Yetki sahibi herkesin anayasaya karşı görevlerini yerine getirmesi ve vatandaşların oy kullanması cumhuriyet için hayati önem taşır.

5. Sonuç

6 Ocak olayları, siyasi konularda radikalleşmiş, komplo teorilerine inanan, ırkçı sembolleri benimsemiş ve çevrim-içi örgütlenen şiddet yanlısı bireylerin, ABD gibi gelişmiş bir demokrasinin mevcut olduğu ve siyasal şiddetin dünya geneliyle kıyaslandığında çok büyük boyutlara ulaşmadığı bir ülkede bile yıkıcı eylemlere neden olabileceğini göstermiştir. Bu bağlamda, popülizmin önceden tanımlanan sosyolojik kategoriler üzerinden harekete geçmediği; aksine, ‘akışkan kimliklerin’ birbiriyle kesişen çıkarları etrafında birleşerek kendilerini temsil etmeyen kurumlara karşı koyabilecekleri varsayımı gerçeklik kazanmıştır (Roberts, 2022, ss. 682-683). Ancak yapılan araştırmalar, bu tür örgütlenmelerin asıl hedefinin kurumlardan ziyade, siyasal, ekonomik ve sosyokültürel hayata eşit, özgür ve neşeye katılan vatandaşlara, onları kamusal alanda sindirerek fiziki ve duygusal zarar vermek olduğunu ortaya koymaktadır (Kleinfeld, 2021, s. 169). Şiddetin uygun ortamı bulduğunda kendi ateşini kendi harladığı düşünüldüğünde, şiddet ideolojisinin sıradanlaşması, normalleşmesi ve hafife alınması ile mücadele etme gereği büyük önem kazanmaktadır.

Trump'ın başkanlığı, şiddetin söylem ve eylem olarak normalleştiği, olağandışı bir dönemdir (McQuilkin & Chakrabart, 2023). Örneğin, başkanlığının son döneminde yükselen 'Çin ile savaş' söylentisini söndürmek için Çinli mevkidaşı ile kendisinden habersiz görüştüğü gerekçesiyle Genelkurmay Başkanı Mark Milley'in 'asılması' gerektiğini söylemesi, içerdiği şiddet imasıyla, Amerikan kamuoyunu şoke etmişti (Pengelly, 2023). 6 Ocak sürecinde ise, Trump'ın gerçeğe dayanmayan bir söylemle çağrısını yaptığı ve organize ettiği yürüyüşün yol açtığı yıkıntı karşısında geçirdiği soruşturma sürecinde hiçbir pişmanlık belirtisi göstermemesi ve sorumluluk almaması, şiddet karşıtı bir bilinç taşımadığını göstermektedir. Hatta, yargılanma süreci devam eden Trump, 2024 başkanlık seçimlerinde Cumhuriyetçi aday olmak için düzenlediği seçim kampanyaları sırasında, 6 Ocak gösterilerine katılanların Amerikan milli marşını söylediği kayıtları propaganda malzemesi yapmaya devam etmektedir (Dunn, 2023). Buna rağmen, yaklaşan 2024 seçimlerinde en güçlü adaylardan biri olması ise, Cumhuriyetçi seçmenin 6 Ocak olaylarından etkilenmesi gereken derecede etkilenmediğini göstermektedir.

Cumhuriyetin geleceği için duyulan umudun bir strateji haline gelebilmesi için, Cicero'nun gelecek nesillerden beklentisine uygun bir şekilde vatandaşların, öncelikle, sandığa gitmesini sağlamak gereklidir. Örneğin, 2020 seçimlerinde kayıtlı Demokrat seçmenin üçte birinin oy kullanmadığı bilinmektedir (Alber, 2024, s. 276). Sandıklardan uzaklaşmanın en temel sebeplerinden biri, vatandaşların karar alma mekanizmalarına siyaset aracılığıyla katılabileceklerine olan inançlarını yitirmeleridir. Yapılacak yasalara anlamlı diyaloglarla etki yapabileceğine inanan herkes, yeniden siyasetin bir parçası olmayı tercih edecektir (Remer, 2013, s. 6). Cicero, rasyonel bir biçimde yürütülen diyalogların, farklı görüştekileri 'karşı taraf' olarak itibarsızlaştırmak yerine, hakikati ortaya çıkarmayı amaçladığına işaret eder. Bu sebeple, sözle kutuplaştırmak yerine, 'ortak zemin arayışı'nda olmak gerekir. Ne var ki, Amerikan iç siyaseti uzun zamandır ortak fayda yaratmayı öncelemek yerine söylem, eylem ve karar alma bakımından kutuplaşmanın beslediği bir hoşgörüsüzlük sergilemektedir. Ancak, 6 Ocak'ta yaşanan olaylar silsilesi, bunun artık sürdürülebilir bir tutum olmadığını açık bir biçimde göstermiştir.

KAYNAKÇA

Ağaoğulları, M. & Köker, L. (2017). *İmparatorluktan tanrı devletine*. İmge Yayınları.

Abel, R. L. (2024). *How autocrats seek power: Resistance to Trump and Trumpism*. Routledge.

Alcaro, R. (2024). The perfect storm: Trump and USA 2024. *Istituto Affari Internazionali*. <https://www.iai.it/sites/default/files/iaicom2401.pdf>

Amis, E. (2014). Cicero *mythologus*: the myth of the founders in *De Re Publica*. *The classical journal*, 110, 23-42.

Appel, A., Fortier, C. J., Ornstein, N. J., Azari, J., Cain, B. E., Diamond, L., Fessler, P., Foley, E. B., Hasen, R. L., Howard, E., Kaye, D., Kelley, N., Lerner, J., Masterson, M., Morley, M. T., Nelson, J. S., Nyhan, B., Perales, N., Pildes, R. H., Ross, B., Stewart, C., Tesler, M., Torres-Spelliscy, C. ve Zhang, E. R. (2023). 24 for '24: Urgent Recommendations in Law, Media, Politics, and Tech for Fair and Legitimate 2024 U.S. Elections. https://law.ucla.edu/sites/default/files/PDFs/Safeguarding_Democracy/24_for_24-REPORT-FINAL.pdf

Bettini, M. & Short, W. M. (2011). *The ears of Hermes: Communication, images and identity in the classical world*. The Ohio State University.

Breunese, M., & Van Gils, L. (2023). Cicero and political agency in Late-Republican Rome. In BRILL eBooks (pp. 129–147). https://doi.org/10.1163/9789004680012_008

Caspar, T. W. (2014). Cicero and America. *Expositions*, 8(1), 145-167.

Cicero (2014). *Devlet üzerine*. C. C. Çevik (Çev.). İthaki Yayınları. (Orijinal eser M.Ö: 45-44'te yayımlandı).

Cicero (2019). *Yasalar üzerine*. C. C. Çevik (Çev.). İş Bankası Kültür Yayınları. (Orijinal eser M.Ö. 45-44'te yayımlandı).

Cole, T. J. B. (2019). Ciceronian thought at the conventional constitution. *Global intellectual history*, 1-21.

Dunn, H. (2023). The most important lesson America taught me after January 6. *Time*. <https://time.com/6327956/lessons-after-jan-6-harry-dunn-essay/>

Eisen, N., Ayer, D., Perry, J., Bookbinder, N., & Perry, E. D. (2022). Trump on trial: A guide to the January 6 hearings and the question of criminality. *Brookings Institute*. <https://www.brookings.edu/articles/trump-on-trial/>

Elliot, T. (2020). America is eerily retracing Rome's steps to a fall. Will it turn around before it's too late? *POLITICO*. <https://www.politico.com/news/magazine/2020/11/03/donald-trump-julius-caesar-433956>

Face the Nation (2024). Former vice president Mike Pence says it's "unacceptable" for Donald Trump to refer to January 6 defendants as "hostages". https://x.com/FaceTheNation/status/1769375848149250048?t=MYoK-TQ9Lny_prFTMLOpJg&s=03

Kleinfeld, R. (2021). The rise of political violence in the United States. *Journal of democracy*, 32(4), 160-176.

Kydd, A. H. (2021). Decline, radicalization and the attack on the US Capitol. *Violence: An international journal*, 2(1), 3-23.

Marcos, C. (2021). The fates of the 10 House Republicans who voted to impeach Trump. *The Hill*. <https://thehill.com/homenews/house/589826-the-fates-of-the-10-house-republicans-who-voted-to-impeach-trump>

McQuilkin, H. & Chakrabarti, M. (2023). Is Donald Trump normalizing political violence in America? *WBUR*. <https://www.wbur.org/onpoint/2023/10/05/donald-trump-normalizes-political-violence-in-america>.

Pengelly, M. (2023). Mark Milley: Retiring general appears to call Trump ‘wannabe dictator.’ *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/us-news/2023/sep/29/mark-milley-retiring-trump-dictator> Nisan 9.

Pettit, P. (1997). *Republicanism: A theory of freedom and government*. Oxford University Press.

Reid, C. J. Jr. (2016). Law reform in the ancient World: Did the Emperor Augustus succeed or fail in his morals legislation?. *William & Mary journal of race, gender and social justice*, 22(2), 165-202.

Reinhold, M. (1994). The influence of Cicero on John Adams. *Ciceroniana*, 8, 45-51.

Remer, G. (2013). American Political Science Association 2013 Annual Meeting Paper: Cicero and political conversations between citizens. *APSA*. <https://ssrn.com/abstract=2301381>

Republican Voters Against Trump (2024). Liz Cheney on Donald Trump. <https://twitter.com/AccountableGOP/status/1770127724117418365?t=EFAou1zGIIQDdUSvANiVNg&s=19>

Roberts, K. M. (2022). Populism and polarization in comparative perspective: Constitutive, spatial and institutional dimensions. *Government and Opposition*, 57, 680-702.

Roth, Z. (2023). One year out: How a free and fair 2024 presidential election could be under threat. *Kansas Reflector*. <https://kansasreflector.com/2023/11/05/one-year-out-how-a-free-and-fair-2024-presidential-election-could-be-under-threat/>

Rozsa, M. (2012). How Abraham Lincoln dealt with traitors and insurrectionists: A history lesson. *Salon*. <https://www.salon.com/2021/12/12/how-abraham-lincoln-dealt-with-traitors-and-insurrectionists-a-history-lesson/>

Smith, G. B. (2018). *Political philosophy and the republican future*. University of Notre Dame Press.

The New York Review of Books (2024). According to the framers of the fourteenth amendment, writes @seanwilentz, “Anyone who had violated a solemn vow to uphold the Constitution could never be trusted again”. https://x.com/nybooks/status/1754504399806669199?t=i6uUm0p0YgxXI-hm_WDkg&s=03

Villa, D. R. (1998). The philosopher versus the citizen: Arendt, Strauss and Socrates. *Political theory*, 26 (2), 147-172.

Wang, J. (2022). The U.S. Capitol riot: Examining the rioters, social media, and disinformation. [Master’s Thesis/Yüksek Lisans Tezi]. Harvard University. <https://nrs.harvard.edu/URN-3:HUL.INSTREPOS:37371540>

Weithman, P. (2004). Political republicanism and perfectionist republicanism. *The Review of politics*, 66 (2), 285-312.

Wolfe, J. (2024). Four officers who responded to US Capitol attack have died by suicide. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/us/officer-who-responded-us-capitol-attack-is-third-die-by-suicide-2021-08-02>

Woodruff, J., Seitchik, C. & Romo, C. (2024). How citizen investigators are helping the FBI track down Jan. 6 rioters. *PBS*. <https://www.pbs.org/newshour/show/how-citizen-investigators-are-helping-the-fbi-track-down-jan-6-rioters>

Yellin, M. E. (2023). Republicanism in desperate times: Cicero's critique of Cato's Stoicism. *POLIS: The Journal for ancient Greek and Roman political thought*, 40, 61-47.

Zum, C. F. (2023). *Splitsville USA: A democratic argument for breaking up the United States*. Routledge.